

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 ची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यात शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटची भूमिका

ज्योती दिनकर मेस्त्री, संशोधक विद्यार्थी, अॅडविटुलराव हांडेशिक्षणशास्त्रमहाविद्यालय ., नाशिक
डॉ. चंद्रकांत बोरसे, संशोधन मार्गदर्शक, प्राचार्य, अॅडविटुलराव हांडेशिक्षणशास्त्रमहाविद्यालय ., नाशिक

सारांश

NEP 2020 हे 21 व्या शतकातील पहिले शैक्षणिक धोरण आहे आणि ते पस्तीस वर्षे जुन्या शिक्षणावरील राष्ट्रीय धोरण (NPE), 1986 ची जागा घेतली आहे. प्रवेश ., समानता, गुणवत्ता, परवडणारी क्षमता आणि उत्तरदायित्व या मूलभूत स्तंभांवर आधारित हे धोरण शाश्वत विकासासाठी 2030 च्या अजेंडाशी संरेखित आहे आणि शालेय आणि महाविद्यालयीन शिक्षण अधिक समग्र, लवचिक, बहुविद्याशाखीय, 21 व्या शतकातील गरजांना अनुकूल बनवून भारताला एक दोलायमान ज्ञान समाज आणि जागतिक ज्ञान महासत्तेत रूपांतरित करण्याचे उद्दिष्ट आहे. सर्व टप्प्यांवर अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्र सुधारणेचा मुख्य जोर म्हणजे . शिक्षण प्रणालीला खऱ्या अर्थाने समजून घेण्याकडे आणि शिक्षणाची प्रक्रिया अधिक लवचिक आणि व्यावसायिक निष्पत्ती आणि रोजगार उपलब्धता करून देणे महत्वाचे. शिक्षणाचे उद्दिष्ट केवळ संज्ञानात्मक . व्या शतकातील प्रमुख कौशल्यांनी सुसज्ज सर्वांगीण आणि २१ विकास नसून चारित्र्य निर्माण करणे आणि शेवटी . अष्टपैलू व्यक्ती निर्माण करणे हे आहे, ज्ञान हा खोलवर रुजलेला खजिना आहे आणि शिक्षण हे व्यक्तिमत्त्वात आधीपासूनच असलेली परिपूर्णता म्हणून प्रकट होण्यास मदत करते. ही गंभीर उद्दिष्टे साध्य . करण्यासाठी अभ्यासक्रम आणि अध्यापनशास्त्राच्या सर्व पैलूंची पुनर्रचना आणि सुधारणा करण्याचा खोलवर स्कूल ते उच्च शिक्षणापर्यंत . प्रयत्न केला गेला आहेत, शिक्षणाच्या प्रत्येक टप्प्यावर एकीकरण आणि अंतर्भूत करण्यासाठी संपूर्ण व्यावसायिक कौशल्ये आणि मूल्यांचे विशिष्ट संच ओळखले जातील राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण . 2020 च्या तरतुदींपैकी एक म्हणजे शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट (ABC) ची उपलब्धता आहे. ABC पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमातून बाहेर पडण्याची आणि निर्धारित कालावधीत प्रवेश करण्यास अनुमती देईल. अर्थात एकाच अभ्यासक्रमात अनेकवेळा प्रवेश घेणे आणि बाहेर निघता येण्याची व्यवस्था शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट मुळे शिक्षण क्षेत्रात प्राप्त झाली आहे . सदर लेखात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 मध्ये शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट च्या विविधांगी भूमिकेवर चर्चा करण्यात आली आहे .

मुख्य संबोध: शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट, रा धोरण .शै. 2020, ABC चे फायदे , शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटचे परिणाम

प्रस्तावना

क्रेडिट स्टोरेजसाठी यंत्रणा एक सु) विकसित शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट्स-ABC) ची कल्पना करते, ज्यामध्ये संबंधित अनुभव आणि व्यावसायिक स्तरांसह शैक्षणिक, व्यावसायिक आणि अनुभवात्मक शिक्षणाच्या आवश्यकतांचा समावेश होतो .NEP 2020 नुसार, शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट्स)ABC), जी एक राष्ट्रीयस्तरीय - सुविधा असेल, अभ्यासक्रम फ्रेमवर्कच्या लवचिकतेला आणि योग्य 'क्रेडिट ट्रान्सफर'सह देशातील उच्च शिक्षण संस्थांमधील विद्यार्थ्यांच्या आंतरविद्याशाखीय शैक्षणिक गतिशीलतेला प्रोत्साहन देईल .ABC यंत्रणा उच्च शिक्षणाच्या अनेक शाखांचे एकत्रीकरण सक्षम करेल ज्यामुळे वाढीव सर्जनशीलता, नवकल्पना, उच्च क्रमाची विचार कौशल्ये आणि गंभीर विश्लेषणासह इच्छित शिक्षण परिणाम मिळतील .ABC विद्यार्थ्यांना अभ्यासाच्या कार्यक्रमासाठी अभ्यासक्रमांची विस्तृत निवड, अभ्यासक्रमातील लवचिकता, आणि अनेक उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये आकर्षक अभ्यासक्रम पर्याय प्रदान करून महत्त्वपूर्ण स्वायत्तता प्रदान करेल . 'शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट्स' (ABC) प्रणाली देशभरातील विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शैक्षणिक मार्गाची निवड आणि बदल करण्यासाठी", विविध विषयांशी जोडण्यासाठी शैक्षणिक लवचिकता प्रदान करून त्यांची ज्ञानाची तहान पूर्ण करण्यासाठी सक्षम बनवण्याचा मानस आहे; आणि त्यांच्या महत्वाकांक्षेसाठी योग्य पाया आणि बिल्डिंग ब्लॉक्स मिळविण्यात त्यांना मदत करणे आहे . 'शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट्स' (ABC) हे एक शैक्षणिक डिजिटल प्लॅटफॉर्म असेल जे विद्यार्थ्यांच्या पदवी) अनुदान देणाऱ्या उच्च शिक्षण संस्था-HEIs) आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षण यांच्यामध्ये किंवा क्रेडिट ओळख, क्रेडिटच्या औपचारिक प्रणालीद्वारे अखंड हालचाल सुलभ करण्यासाठी तयार केले जाईल .

NEP 2020 मध्ये शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटची प्रभावी अंमलबजावणी सक्षम करणे

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण)NEP) 2020 हे 21 व्या शतकातील पहिले शैक्षणिक धोरण आहे आणि आपल्या देशाच्या अनेक वाढत्या विकासात्मक गरजांना संबोधित करण्याचे उद्दिष्ट आहे .21व्या शतकातील शिक्षणाच्या महत्वाकांक्षी उद्दिष्टांशी सुसंगत असलेली एक नवीन प्रणाली तयार करण्यासाठी, शाश्वत विकास लक्ष्य)SDG) यासह, भारताच्या विकासावर आधारित शिक्षण संरचनेच्या सर्व पैलूंमध्ये सुधारणा आणि सुधारणा करण्याचा NEP प्रस्तावित करते.राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण प्रत्येक व्यक्तीच्या सर्जनशील क्षमतेच्या . हे या तत्त्वावर आधारित आहे की शिक्षणाने केवळ संज्ञानात्मक क्षमता विकसित .विकासावर विशेष भर देते साक्षरता आणि संख्याशास्त्राची - केली पाहिजे'पायाभूत क्षमता' आणि 'उच्चक्रम-' संज्ञानात्मक क्षमता, जसे की गंभीर विचार आणि समस्या सोडवणे परंतु सामाजिक, नैतिक आणि भावनिक क्षमता आणि स्वभावप्रवेश ,, समानता, गुणवत्ता, परवडणारीता आणि उत्तरदायित्व या मूलभूत आधारस्तंभांवर बांधलेल्या या धोरणाचे उद्दिष्ट शालेय आणि महाविद्यालयीन शिक्षण अधिक समग्र, लवचिक आणि बहुअनुशासनात्मक बनवून - .भारताला एक दोलायमान ज्ञान समाज आणि जागतिक ज्ञान महासत्ता बनवणे आहे.NEP 2020 ने प्रस्तावित केले आहे की अभ्यासक्रमातील सामग्री सर्व विषयांमध्ये त्याच्या मूलभूत गरजांनुसार कमी केली जाईल, गंभीर विचारांसाठी आणि अधिक समग्र, चौकशीआधारित-, शोध आधारित, चर्चाआधारित आणि विश्लेषणावर - .आधारित शिक्षणासाठी जागा बनवली जाईल

शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट च्या माध्यमाने अनिवार्य सामग्री मुख्य संकल्पना, कल्पना, अनुप्रयोग आणि समस्या सोडवणे यावर लक्ष केंद्रित केले जाईल शिकवणे आणि शिकणे अधिक संवाद .ात्मक पद्धतीने आयोजित केले जाईल; प्रश्नांना प्रोत्साहन दिले जाईल, आणि वर्गातील सत्रांमध्ये नियमितपणे विद्यार्थ्यांसाठी अधिक मनोरंजक, सर्जनशील, सहयोगी आणि अन्वेषणात्मक क्रियाकलाप असतील ज्यात संबंधित अनुभव आणि व्यावसायिक स्तरांसह सखोल आणि अधिक अनुभवात्मक शिक्षण असेल शिक्षणाच्या सर्व टप्प्यांमध्ये ., प्रायोगिक शिक्षणाचा अवलंब केला जाईल ज्यामध्ये संबंधित अनुभव आणि व्यावसायिक स्तरांचा समावेश आहे, ज्यात हँड्सऑन लर्निंग-, कलाएकात्मिक शिक्षण-एकात्मिक आणि क्रीडा-, कथाआधारित अध्यापनशास्त्र-कथन-, इतरांसहप्रत्येक विषयामध्ये मानक अध्यापनशास्त्र म्हणून स्वीकारले जाईल शिकण्याच्या परिणामांच्या . उपलब्धतेतील अंतर कमी करण्यासाठी, वर्गातील व्यवहार सक्षमतेवर आधारित शिक्षण आणि शिक्षणाकडे वळतील.

NEP 2020 लवचिक शिक्षणाचे महत्त्व अधोरेखित करताना असे म्हणते की 'कल्पनाशील आणि लवचिक अभ्यासक्रम रचना अभ्यासासाठी सर्जनशील संयोजन सक्षम करेल आणि एकाधिक प्रवेश आणि निर्गमन बिंदू प्रदान करेल आणि अशा प्रकारे, सध्या प्रचलित कठोर सीमा काढून टाकेल यामुळे विद्यार्थ्यांना . त्यांच्या आवडीनुसार, सोयीनुसार किंवा गरजेनुसार शैक्षणिक संस्था बदलताना त्यांच्या आवडीचे विषय निवडण्याची आणि शिकण्याची नवीन शक्यता निर्माण होईल .NEP शैक्षणिक संस्थांमध्ये सार्वत्रिक सहभाग प्राप्त करण्यासाठी विद्यार्थ्यांचा, तसेच त्यांच्या शिकण्याच्या पातळीचा काळजीपूर्वक मागोवा घेण्यास मदत करेल .

NEP 2020, माध्यमिक शिक्षणाच्या टप्प्यापासून बहुविद्याशाखीय अभ्यासाची गरज अधोरेखित करते . अभ्यासक्रम निवडींमध्ये लवचिकतेद्वारे विद्यार्थ्यांना सशक्त बनविण्यावर विशेष भर दिला जातो जेणेकरून विद्यार्थी त्यांचे शिक्षण मार्ग आणि कार्यक्रम निवडू शकतील आणि त्याद्वारे त्यांच्या प्रतिभा आणि आवडीनुसार जीवनातील त्यांचे मार्ग निवडू शकतील .NEP 2020 मध्ये एक 'शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट' (ABC) ची स्थापना करण्याच्या मागे हाच हेतू आहे की मान्यताप्राप्त संस्थांकडून मिळवलेली शैक्षणिक क्रेडिट्स डिजिटली संचयित करू शकेल जेणेकरून कमावलेल्या क्रेडिट खात्यात घेऊन पदवी प्रदान करता येतील पूर्वस्थिती लक्षात . घेता, NEP मध्ये कल्पना केल्याप्रमाणे संस्था आणि शिक्षण आणि कौशल्याच्या सर्व टप्प्यांमध्ये अखंड एकात्मता आणि समन्वय सक्षम करण्यासाठी सुक्रेडिट फ्रेमवर्क . परिभाषित आणि मजबूत क्रेडिट फ्रेमवर्क महत्वपूर्ण ठरेल- व्यापक आधारित, बहुविषय-, लवचिक अभ्यासक्रमासह सर्वांगीण शिक्षण, विषयांचे सर्जनशील संयोजन, व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य यांचे एकत्रीकरण आणि योग्य प्रमाणपत्रासह एकाधिक प्रवेश / .आणि निर्गमन बिंदू सक्षम करेल

शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटचे फायदे

1. सामान्य आणि व्यावसायिक शिक्षणामधील कठोर पृथक्करण दूर करणे -NEP 2020 ठळकपणे दर्शवते की, सर्वांगीण विकास आणि विषय आणि अभ्यासक्रमांची विस्तृत निवड हे माध्यमिक शालेय शिक्षणाचे नवीन वेगळे वैशिष्ट्य असले पाहिजे आणि अभ्यासक्रम आणि अभ्यास्येतर कार्यक्रम मध्ये कोणतेही कठोर पृथक्करण नसावे. किंवा 'सहअभ्यासक्रम-', 'कला', 'मानवता' आणि 'विज्ञान', किंवा 'व्यावसायिक' किंवा 'शैक्षणिक'

प्रवाहांमधीलशिकणे ही एक अशी प्रक्रिया आहे जी संज्ञानात्मक ., भावनिक, सामाजिक आणि शारीरिक शिक्षणाचे अनेक आयाम विचारात घेतेविद्यार्थ्यांचे सर्वांगीण शिक्षण सुनिश्चित . करण्यासाठी, त्यांना त्यांच्या आवडीनुसार विषय निवडण्याची मुभा दिली जाणे इष्ट आहे की ते अभ्यासक्रमाचे स्वरूप काहीही असो शैक्षणिक संस्था विद्यार्थ्यांना जीवनातील आव्हाने आणि समस्या .(शैक्षणिक किंवा व्यावसायिक) हाताळण्यासाठी तयार करतात आणि केवळ निवडीच्या या लवचिकतेमुळेच अनेक निवडक विषय उपलब्ध आहेत जे विद्यार्थ्यांना अधिक माहितीपूर्ण करिअर निवड करण्यास मदत करतीलप्रस्तावित क्रेडिट सिस्टीम . विचार न करता विद्यार्थ्याने दिलेले शिकण्याचे तास (सामान्य आणि व्यावसायिक) शिक्षणाच्या प्रवाहाचा .विचारात घेईल

2. सामान्य आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणसामान्य आणि व्यावसायिक - कौशल्य समतुल्यता/ कौशल्य समतुल्यता यांच्यात समतुल्यता प्रस्थापित करणे/शिक्षण आणि प्रशिक्षण, सर्वसाधारणपणे, उमेदवाराच्या अभ्यासाच्या क्षेत्राच्या अनुषंगाने शिक्षणाची पातळी आणि पूर्ण झालेल्या अभ्यासाची वर्षांची संख्या निर्धारित करतेसमतुल्यतेद्वारे ., असे समजले जाते की शैक्षणिक पदवी धारकाने (.डिप्लोमा इ/प्रमाणपत्र) पाठवलेले अभ्यासक्रमाचे मूल्यमापन आणि त्याची राष्ट्रीय शिक्षण प्रणालीशी सुसंगतता शिकण्याचे परिणाम आणि प्राप्त केलेली क्षमता इतर अभ्यासक्रमांशी संरेखित केली जातेसमानता प्रस्थापित करण्यासाठी ., हे महत्त्वाचे आहे की सामान्य शिक्षण आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य यातील प्रत्येक / कार्यक्रमात योग्य मूल्यांकनाद्वारे समर्थित परिणाम आणि क्षमतांसह मोजता येण्याजोगे निकष आहेत जे केवळ मजबूत क्रेडिट फ्रेमवर्कद्वारे शक्य आहेअशा आराखड्याने सामान्य शिक्षण आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि . कौशल्य यासाठी मोजता येण्याजोग्या निकषांची असाइनमेंट सक्षम केली पाहिजे आणि अभ्यासाची /प्रशिक्षण सामग्री, कालावधी आणि आवश्यक क्षमतांची उपलब्धी यावर योग्य भर दिला पाहिजेक्रेड .िंट फ्रेमवर्क कोणत्याही अतिरिक्त शैक्षणिक शिक्षणासह किंवा त्याशिवाय सामान्य शैक्षणिक कार्यक्रमांसह व्यावसायिक शिक्षण आणि कौशल्य कार्यक्रमाच्या समतुल्यता आणण्यासाठी चांगल्यापरिभाषित मूल्यांकन प्रक्रियेद्वारे - .मोजता येण्याजोगे परिणाम ओळखण्याची परवानगी देईलAशैक्षणिक कार्यक्रमांसाठी समतुल्य BC प्रमाणीकरणाची आवश्यकता दूर करेल आणि शाळा, मंडळे, महाविद्यालये आणि विद्यापीठांमधील विद्यार्थ्यांची आंतरकार्यक्षमता, गतिशीलता आणि हस्तांतरण सुलभ करेल, विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीचे ज्ञान आणि कौशल्ये जोपासण्यासाठी अधिक पर्याय आणि माध्यमांना सक्षम बनवेल.

3. सामान्य आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षण- कौशल्य यांच्यातील गतिशीलता/ शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडीटचा एक प्रमुख फायदा म्हणजे सामान्य शिक्षण आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य या / दोन्ही बाबतीत लागू केल्या जाणाऱ्या विविध पात्रतेसाठी पात्रता निकषांची स्थापना सक्षम करणे .शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडीट अंतर्गत विहित केलेल्या व्यापक तत्वांच्या पूर्ततेच्या अधीन राहून आणि संबंधित एजन्सीद्वारे क्रेडिट पॉइंट्स स्वीकारण्याच्या अधीन राहून, या क्रेडिट पॉइंट्सचा वापर विविध स्तरांवर विविध कार्यक्रमांमध्ये प्रवेश घेण्यासाठी पात्रता निश्चित करण्यासाठी केला जाऊ शकतोही गतिशीलता ., विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक पात्रतेच्या समतुल्यतेचे पुढील प्रमाणन न करता ABC ने घातलेल्या निकषांवर आधारित सामान्य आणि व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य यांच/्यात स्थापित केलेल्या समानतेचा परिणाम असेल.

4. एकाधिक प्रवेश आणि निर्गमन पर्यायांद्वारे आजीवन शिक्षणासाठी तरतुदी सक्षम करणे लवचिक शिक्षण हे - प्रमाणपत्र, डिप्लोमा आणि पदवी मिळवून देणारे शिक्षण मार्ग निवडण्यासाठी महत्वाचे आहेअसे प्रसंग येतात . जेव्हा विद्यार्थी पर्यायी शालेय शिक्षण, होमस्कूलिंग-, ऑनलाइन शालेय शिक्षण घेतात किंवा विविध कारणांमुळे त्यांचे शिक्षण अर्धवट सोडून द्यावे लागतेशैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडीट या संदर्भात एक सक्षमकर्ता म्हणून काम . करेल आणि नियामकांनी त्यांच्याद्वारे ऑफर केल्या जाणाऱ्याकार्यक्रमांचे प्रवेश आणि निर्गमन निकष परिभाषित करणे आवश्यक असेलयामुळे संपूर्ण कार्यक्रमाचे लहान तुकड्यांमध्ये विभाजन करण्यात मदत होईल आणि . क्रेडिट ट्रान्सफर यंत्रणा विद्यार्थ्याला कोणत्याही वेळी .प्रत्येक शिक्षण युनिटला योग्य पोचपावती दिली जाईल सामान्य आणि व्यावसायिक अशा दोन्ही शैक्षणिक परिसंस्थेत प्रवेश करण्यास, बाहेर पडण्यास आणि पुन्हा प्रवेश करण्यास सक्षम करेलअशा प्रकरणांमध्ये मूल्यमापनाच्या अधीन राहून ., ऑफलाइन किंवा ऑनलाइन पद्धतीने शिकणाऱ्याने घेतलेल्या कामाच्या अनुभवाला किंवा इतर कोणत्याही प्रशिक्षणाला योग्य वेटेज देण्याचे प्रस्तावित आहेया शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडीटच्या आधारे प्रस्तावित समतुल्यता शिकणाऱ्याला आवश्यक . .क्रेडिट्स जमा करण्यास सक्षम करते ज्यामुळे त्याला मुख्य प्रवाहात शिक्षणात पुन्हा प्रवेश मिळू शकेल
5. या योजनेमध्ये उच्च शिक्षण संस्थांद्वारे ऑफर केल्या जाणाऱ्या आणि विद्यापीठ अनुदान आयोग (UGC) द्वारे मान्यताप्राप्त सर्व प्रकारच्या अभ्यासक्रमांचा समावेश असेल, मग तो पदवी अभ्यासक्रम असो, पदव्युत्तर अभ्यासक्रम, पीएचडी अभ्यासक्रम, पदविका अभ्यासक्रम, प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम इ.
6. हे कोणत्याही माध्यमाद्वारे ऑफर केलेले अभ्यासक्रम समाविष्ट करते, मग ते नियमित वर्ग अभ्यासक्रम असो किंवा खुले.दूरस्थ शिक्षण अभ्यासक्रम किंवा ऑनलाइन अभ्यासक्रम असो/
7. स्वयम, एनपीटीईएल, व्हीलॅब आणि अशा इतर योजना ज्या त्यांचे अभ्यासक्रम देतात ते देखील शैक्षणिक - बँक ऑफ क्रेडिटद्वारे प्रदान केलेल्या सुविधांचा लाभ घेण्यास पात्र आहेत.
8. सर्वसाधारणपणे विद्यार्थ्यांनी मिळवलेल्या क्रेडिट्सची वैधता वर्षांची असेल जोपर्यंत त्या विशिष्ट 7 अभ्यासक्रमासाठी अन्यथा निर्दिष्ट केले जात नाही; आणि वैधता कालावधी संपल्यानंतर ही क्रेडिट्स कालबाह्य होतील.
9. ABC विद्यार्थ्यांकडून कोणत्याही प्रकारचे क्रेडिट कोर्स दस्तऐवज स्वीकारणार नाही, तर केवळ विद्यार्थ्याने ज्या उच्च शिक्षण संस्थेत प्रवेश घेतला आहे त्या संस्थेची ABC खात्यात नियमितपणे जमा करण्याची जबाबदार असेल.

शैक्षणिक बँकेचे क्रेडिट जमा करणे आणि प्रदान करणे

शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिट हे विद्यार्थ्याने मिळवलेल्या सर्व क्रेडिट्सचे भांडार असेलहे क्रेडिट्स जमा . जमा .केले जातील आणि पूर्तता करता येतील बशर्ते जमा केलेले क्रेडिट्स समान मूल्यांकन बँडमध्ये असतील कालबाह्यता असेल जी प्रत्येक/झालेल्या क्रेडिट्सची वैधता प्रोग्रामसाठी परिभाषित केली जाईलइतरांमधील . प्रोग्रामचा प्रकार, प्रासंगिकता आणि भविष्यातील उपयुक्तता यावर आधारित ही स्वतंत्र नियामकांची जबाबदारी असेलक्रेडिट्सची वैधता सरकारच्या इतर सर्व नियामक धोरणांशी आणि उपक्रमांशी सुसंगत . एकदा रिडीम केल्यावर वि .असावीद्यार्थ्याला तेच क्रेडिट्स पुन्हा समान उद्देशासाठी वापरता येणार नाहीत.

1. पडताळणी -ABC मध्ये जमा आणि साठवलेल्या क्रेडिट्सची पडताळणी संबंधित नियामकांकडून केली जाईल.

2. जमा झालेल्या क्रेडिट्सची पूर्तता -ABC भारताच्या शिक्षण प्रणालीची स्पर्धात्मकता आणि कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी इक्विटी, गुणवत्ता, लवचिकता, गतिशीलता, सहयोग, पारदर्शकता आणि एकात्मतेला प्रोत्साहन देईल .ABC खाती उघडणे, बंद करणे आणि प्रमाणीकरणाद्वारे क्रेडिट जमा करणे, क्रेडिट हस्तांतरण, क्रेडिट रिडेम्प्शन यासह सेवा प्रदान करेल आणि प्रोग्राममध्ये एकाधिक एंट्री) मल्टिपल एक्झिट-ME-ME) पर्याय सक्षम करेल ऑनलाइन शालेय शिक्षणाद्वारे शिक्षण घेतात ते देखील /घरगुती/जे विद्यार्थी फ्रीलांसर म्हणून किंवा खुल्या . हे क्रेडिट्स विद्यार्थ्यांच्या .क्रेडिट जमा करू शकतात ABC खात्यात जमा केले जाऊ शकतात क्रेडिट्स जमा . झाल्यानंतर, नियामक संस्थेने ठरवून दिलेल्या निकषांवर आधारित कोणतीही शैक्षणिक पदवी मिळविण्यासाठी विद्यार्थी त्यांची पूर्तता करू शकतो हे .ME-ME तत्वावर तसेच NEP 2020 मध्ये जोर दिल्याप्रमाणे “कधीही शिकणे, कुठेही शिकणे, आणि कोणत्याही स्तरावरील शिक्षण” या तत्वावर कार्य करते हे विद्यापीठ प्रणालीमध्ये . विद्यार्थ्यांची गतिशीलता निर्माण करून कॅम्पसचे एकत्रीकरण सुलभ करू शकते ABC क्रेडिट आधारित - तथापि .प्रणालीमध्ये क्रेडिट ओळखण्याची यंत्रणा प्रदान करून कौशल्ये समाकलित करण्यात मदत करू शकते, प्रमाणपत्रे पदव्/डिप्लोमा/या विद्यापीठ, नियामक किंवा संबंधित अवॉर्डिंग बॉडी .द्वारे द्याव्या लागतील (एबी) क्रेडिट रिडेम्प्शनसाठी, UGC ने अधिसूचित केलेल्या शैक्षणिक बँक मार्गदर्शक तत्वांनुसार अनुसरण करावयाची प्रक्रिया असेल तथापि ., समितीने मान्य केले की, या समितीच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने, आवश्यक बदल, आवश्यक असल्यास, UGC द्वारे शैक्षणिक बँक अधिसूचनेमध्ये केले जातील याची खात्री करण्यासाठी पुढील प्रक्रिया सर्वत्र एकसमान राहील.

3. क्रेडिट एक्स्पायरी आणि नूतनीकरण- विद्यार्थ्यांनी कमावलेले क्रेडिट्स संबंधित बँक खात्यात ABC सह जमा केले जातील आणि संबंधित नियामकाने परिभाषित केलेल्या कालावधीसाठी किंवा ते रिडीम होईपर्यंत वैध असतील तसेच ., उपरोक्त शैक्षणिक पात्रतेच्या पदवीसाठी कोणतेही क्रेडिट रिडीम केल्यावर, असे क्रेडिट संबंधित विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक बँक खात्यातून अपरिवर्तनीयपणे डेबिट केले जाईल.

शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटचे प्रमुख परिमाण

शैक्षणिक बँक ऑफ क्रेडिटमध्ये शिक्षणाचे खालील मुख्य परिमाण समाविष्ट आहेत:

1. पूर्ण झालेल्या शैक्षणिक शिक्षणामुळे मिळालेले क्रेडिट
2. व्यावसायिक शिक्षण, प्रशिक्षणकौशल्य कार्यक्रम याद्वारे मिळवलेले क्रेडिट/
3. संबंधित अनुभव आणि अधिग्रहित व्यावसायिक स्तरांसह संबंधित प्रायोगिक शिक्षणामुळे मिळवलेले क्रेडिट पॉइंट
4. ABC संबंधी शैक्षणिक शिक्षण शालेय शिक्षण -, उच्च शिक्षण, व्यावसायिक शिक्षण सध्या, शालेय शिक्षण प्रणाली शैक्षणिक वर्गांच्या प्रगतीच्या प्रणालीचे अनुसरण करते जी पुढील जाण्यासाठी विशिष्ट वर्गश्रेणीची / एक सर्वसमावेशक आणि सर्वांगीण क्रेडिट .आवश्यकता यशस्वीपणे पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर अवलंबून असते फ्रेमवर्क तयार करण्यासाठी जे शालेय शिक्षणादरम्यान आणि अनौपचारिक पद्धतींद्वारे एकतर होम स्कूलिंग, ओपन स्कूलिंग किंवा ऑनलाइन शालेय शिक्षणाद्वारे प्राप्त केलेले शिक्षण देखील विचारात घेते, यासाठी शालेय

स्तरावर क्रेडिट सिस्टम देखील विकसित करणे आवश्यक आहेउच्च आणि व्यावसायिक शिक्षणासाठी ., CBCS आणि SAMVAY (कौशल्य आधारित कार्यक्रमांसाठीही फ्रेमवर्क अस्तित्वात आहे आणि मोठ (्या प्रमाणावर शैक्षणिक परिसंस्था या चौकटींशी संरेखित केलेली आहे .

समारोप

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 अंतर्गत व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य मुख्य प्रवाहात / आणण्यावर भर देऊन, विद्यार्थ्यांनी हाती घेतलेल्या कौशल्यव्यावसायिक कार्यक्रमांना देखील क्रेडिट दिले जाणे महत्वाचे आहे .ABC चे एक उद्दिष्ट म्हणजे व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्यता याद्वारे/, क्रेडिट जमा आणि हस्तांतरण यंत्रणेद्वारे सामान्य शिक्षणासह व्यावसायिक शिक्षण आणि प्रशिक्षणकौशल्य यांचे अखंड / ज्या विद्य :हे विशेषत .एकीकरण सक्षम करणेार्थ्यांना सामान्य शिक्षण बंद करावे लागेल आणि लवकर रोजगारासाठी अल्पमुदतीचा कौशल्य कार्यक्रम हाती घ्यावा लागेल आणि त्यांना अनुलंब आणि क्षैतिज - .गतिशीलता आणि पुढील प्रगतीसाठी क्रेडिट मिळविण्यास सक्षम करेलABC चे सर्वात अनोखे, व्यावहारिक आणि फायदेशीर वैशिष्ट्य म्हणजे संबंधित अनुभव आणि व्यावसायिक स्तरांसह संबंधित अनुभवात्मक शिक्षणासाठी क्रेडिट पॉइंट्सचा अर्थ असा की एखाद्या व्यक्तीने विशिष्ट शिक्षण .वेटेज नियुक्त करणे आहे/ क्रेडिटच्या नियुक्तीसाठी विचारात (व्यावसायिक समावेशासह) घेतल्यानंतर प्राप्त केलेला अनुभव घेतला जाईल . रोजगार दरम्यान ठेवलेल्या कामाच्या तासांमधून /संबंधित अनुभवाच्या आधारे नियुक्त केलेले क्रेडिट नोकरी .शिक्षणाऱ्यांना त्यांच्या करिअरमध्ये प्रगती करण्यास सक्षम करेल

संदर्भ

1. गोहेन, मनशप्रतिम)31 जुलै 2020). "NEP भाषा धोरण व्यापक मार्गदर्शक तत्वेटाइम्स ऑफ .".सरकार : .इंडिया31 जुलै 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
2. चोप्रा, रितिका)2 ऑगस्ट 2020). "स्पष्टीकरण नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण :2020 वाचणेइंडियन .".एक्सप्रेस2 ऑगस्ट 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
3. चतुर्वेदी, अमित)30 जुलै 2020). "'परिवर्तनात्मक': नेते, शिक्षणतज्ज्ञ राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाचे स्वागत करतात .हिंदुस्तान टाइम्स .".30 जुलै 2020 रोजी प्राप्त झाले शेवटचे धोरण .1992 मध्ये जाहीर केले गेले होते, ते मूलत :1986 च्या धोरणाची पुनर्रचना होती.
4. "शाळांसाठी नवीन अभ्यासक्रम विकसित करण्यासाठी कस्तुरीरंगन यांच्या नेतृत्वाखालील पॅनेल."
5. "आपण नवीन NEP वर आनंद का करू शकता हे येथे आहे .वायर .".आणि आपण का करू शकत नाही .31 जुलै 2020.2 ऑगस्ट 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
6. "इयत्ता 5 वी पर्यंत मातृभाषेतून शिकवणेनवीन राष्ट्रीय शैक्षण :िक धोरणाचे 10 मुद्दे .".NDTV.com. 30 जुलै 2021 रोजी पुनर्प्राप्त.
7. "कॅबिनेटने राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 ला मंजूरी दिली, देशातील शालेय आणि उच्च शिक्षण प्रणालींमध्ये परिवर्तनीय सुधारणांचा मार्ग मोकळा .".pib.gov.in. 8 ऑगस्ट 2021 रोजी पुनर्प्राप्त.

8. कुलकर्णी, सागर)29 जुलै 2020). "नवीन धोरण 5-3-3-4 शालेय शिक्षणाचे मॉडेल देते .डेक्कन हेराल्ड ."9 ऑगस्ट 2020 रोजी पुनर्प्राप्त
9. कुमार, शुचिता)31 जुलै 2020). "नवीन शैक्षणिक धोरण :10+2 वरून 5+3+3+4 प्रणालीवर शिफ्ट ." .आता वेळ9 ऑगस्ट 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
10. "वर्षातून दोन प्रयत्नांसह सोप्या बोर्ड परीक्षा .इंडिया टुडे ."एचआरडी मसुदा शैक्षणिक धोरणात सुचवते : .प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडिया न्यू4 नोव्हेंबर 2019.31 जुलै 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
11. "केंद्राने नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण जाहीर केले .भारत .द ट्रिब्यून ."29 जुलै 2020.30 जुलै 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
12. "नवीन शैक्षणिक धोरण विद्यार्थ्यांनी इयत्ता :6 पासून कोर्डिंग शिकावे .दक्कित ."29 जुलै 2020.31 जुलै 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
13. "NEP 2020 मधील विद्यार्थ्यांसाठी मोफत प्रवेशवाहेर पडण्याचा पर्याय सादर केला आ -हे ." NDTV.com. 21 सप्टेंबर 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
14. कृष्णा, अतुल)29 जुलै 2020). "NEP 2020 हायलाइट्स ."शाळा आणि उच्च शिक्षण :NDTV.31 जुलै 2020 रोजी पुनर्प्राप्त.
- 15.https://dsel.education.gov.in/sites/default/files/update/National_Credit_Framework
16. <https://byjus.com/current-affairs/academic-bank-of-credit>